

Processen en applicaties vergaan, maar data en informatie blijft altijd bestaan.

Zoals door Daan Rijsenbrij gesteld, lijkt economische noodzaak van degelijke IT bij de overheid triviaal. Ik zou daar ook de maatschappelijke noodzaak bij betrekken; de relatie van digitalisering in de driehoek van markt, overheid en maatschappij, die men tegenwoordig ook wel civil society¹ noemt. Daarnaast [zie ik](#) - net als Frank Buytendijk van Gartner - digitaal ook als een taal: "Eén van de belangrijkste initiatieven voor de komende jaren is het creëren van data-alfabetisme: leren data lezen."

Daarnaast heeft digitalisering [impact](#) op de ethiek van onze gedigitaliseerde samenleving. Het Rathenau-instituut schreef, op basis van de in 2014 aangenomen motie Gerkens, over de ethische kant van de samenleving. Als Nederland moeten we – in Europees perspectief – onze eigen maatschappelijke en ethische normen stellen als basis voor hoe wij digitalisering laten plaatsvinden in onze samenleving.

1) Toekomstbeeld van de maatschappij, Hans Nijeboer, publicatie van Netwerk Toekomstverkenningen en Stichting Toekomstbeeld der Techniek, november 2019, ISBN 978-94-91397-22-6

Data als bron

In een IT-deltaplan dient data (meer) centraal gesteld te worden. Ik zeg vaak met een knipoog naar een poëzie-versje: processen en applicaties vergaan, maar data en informatie blijft altijd bestaan. Als je kijkt naar het succes van e-Stonia is hun succesfactor dat ze ooit vanuit de (overheids-) data zijn gaan denken en organiseren. Ook hun architectuur is ontwikkeld vanuit een datacentrisch vertrekpunt. Dit uitgangspunt zouden we als gebleken succesfactor ook voor onze eigen overheid moeten meenemen.

Ik was ooit bij Fokker als Hoofd CAD/CAM center (mede-) verantwoordelijk voor de digitale productdefinitie van de Fokker 50 en Fokker 100 en daarmee voor de onderliggende digitale versie van het luchtwaardigheidsbewijs. Deze vliegtuigen vliegen al decennialang, terwijl we ze hebben (her)ontworpen in de jaren tachtig. Maar als in 2030 onverhoopt een vliegtuig neerstort, dan zal de bewaarde product- en certificatie data moeten aantonen dat het ontwerp in elk detail getest, goed, volgens handboeken en door gecertificeerde personen is ontworpen, gebouwd en onderhouden.

En dat kan alleen maar met goed gedefinieerde, gestandaardiseerde en gecertificeerde data, want al die processen, applicaties en personen uit de jaren tachtig zijn echt voorgoed verdwenen. Vanuit data - en goed gedefinieerde en gestandaardiseerde datamodellen - kun je lifecycle management organiseren (zie ISO 10303, de wereldwijde datastandaard waar ik ooit in NATO-verband actief aan mocht bijdragen). Op die wijze kan data 'sustainable' worden en tot in de eeuwigheid - althans heel lang – zijn waarde behouden en voor toepassing én toezicht bruikbaar blijven.

Chief Data Officer

Benoem een Nationale 'Chief Data Officer' die Nationale verantwoordelijkheid heeft en ook rekenschap aflegt aan de Tweede Kamer (niet alleen het kabinet), want de TK is de

operationele toezichthouder die alle (digitale) data moet krijgen waarmee zij effectief toezichthouderschap kunnen uitvoeren. Geef ze ook specifieke 'toezichthouders-gereedschappen' om met die gerichte 'toezichtdata' inderdaad efficiënt maar vooral effectief toezicht te kunnen uitvoeren.

Digitale data

Ik ben na mijn pensioen bij Dell/EMC op 1 september dit jaar intensiever betrokken bij een startup die zich richt op datamining van open data uit meer dan 450 open data bronnen. Fortierra richt zich op het digitaal waarderen, valideren en certificeren tegen standaarden, wettelijke kaders van beschikbare open data. Kort gezegd: data die nodig is voor clearing, compliance, governance en risicomangement. En dat vooral met een focus op vastgoed, leefomgeving en energie.

Er is een 'ratjetoe' aan ongeorganiseerde open data die onze overheid ons voorschotelt. Met onduidelijk bronnen, lastige vindbaarheid, verschillende data-definities en onduidelijke certificaten. We doen dus zelf datamining en dataverzameling, [cleansing](#), normering, standaardisatie en kunnen de verzamelde data dán pas eenduidig over elkaar heen leggen. Door de data ook op te slaan, creëren we versiebeheer en dus geschiedenis; hetgeen bij de meeste open databronnen ontbreekt.

Door deze data-opwerking kunnen we eigenaren van vastgoed, toezichthouders en overheden serieus geborgde en gegarandeerde data geven waarmee zij aansprakelijkheden aan kunnen gaan, effectief toezicht kunnen houden en verzekeringen kunnen afsluiten. Dat is het zich snel ontwikkelende businessmodel van Fortierra, dat ooit startte om een 'eenvoudige' woningpas te creëren. Een soort CE-keurmerk voor woningen te koppelen aan een digitaal dossier. Het aanbieden van gestandaardiseerde en wettelijk getoetste data blijkt op dit moment van enorme waarde te zijn, omdat de overheid dat met hun open data voor haar burgers en bedrijven niet doet.

Terzijde nog de opmerking dat een overheid per definitie geen klanten heeft. Een klant kan kiezen, bij een leverancier weglopen en een andere leverancier kiezen. Dat kan een burger of bedrijf helaas niet bij zijn overheid; het is en blijft gedwongen winkelnering. Daarom is het zo belangrijk dat onze overheid zijn IT op orde heeft. Ik ken vele overheidsorganisaties waar dat wél in orde is en waar ik als burger terecht trots op mijn overheid ben. Maar helaas, zodra data-analfabete politiek zich er meer bemoeit en invloed krijgt op de besluitvorming en uitvoering, ontstaan ongelukken. Data-alfabetisme en een data-centrische informatieorganisatie kan dat 'probleem' zeker verminderen.

Hieronder nog een plaatje van mijn huidige interessegebied, vooral gericht op wonen 'als-een-service', dus data over vastgoed en leefomgeving. We zijn een soort RDW voor woningen waarbij de BAG-code het kenteken is voor een vastgoed-product waar (nog

lang) geen CE-keurmerk voor kan worden gegeven. Het blijft vaak nog een ongeorganiseerde stapel stenen 😊.

